Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 133. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 12-го ЧЕРВНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JUNE 12, 1980 No. 133. VOL. LXXXVII.

ВІДБУВСЯ ДРУГИЙ З'ЇЗД ПРОФЕСОРІВ І УЧЕНИЦЬ ГІМНАЗІЇ СС ВАСИЛІЯНОК У ЛЬВОВІ

Союзівка. (Л.К.) — Минулої суботи і неділі, 7-го і 8-го червня, на цій оселі УНСоюзу біля Кергонксону відбувся уже другий з черги з'їзд колишніх професорів і учениць гімназії СС Василіянок у Львові, випереджуючи на кілька місяців 75-річчя заснування тієї гімназії, створеної у 1906 році. Перший з'їзд відбувся на цій оселі УНСоюзу в днях від 12-го до 13-го вересня 1964 року. Другий з'їзд проходив також під знаком здійснення постанов Першого З'їзду — „Про пам'ятної Книги" цієї гімназії, редакційну колеґію якої очолював проф. д-р Василь Лев.

Уже з п'ятниці вечора, 6-го червня, почалася реєстрація прибулих „василіянок" та гостей яка проходила під зарядом Лідії Пашкевич-Ганас, зареєструвалось понад 80 осіб з Америки, Канади і Европи, а одна з України.

У суботу, 7-го червня, в год. 11-ій ранку, в залі „Веселка", почалася ділова частина програми з'їзду, започаткована молитвою, що її провів о. д-р Богдан Волошин, парох у Кергонксоні, Н.Й. З'їзд відкрила коротким словом привіту голова Ділового комітету з'їзду Стефа Бернадин і на її пропозицію зібрані хвилиною мовчанки вшанували померлих професорів і учениць. Опісля вона запросила на предсідника з'їзду Дору Рак, на заступницю Ольгу Дзядів, на протоколярного секретаря Марію Лициняк-Стець, а на її заступницю Марію Горбань-Сенишин. У почесній президії були колишні професори гімназії: проф. д-р В. Лев, проф. Софія Лев, проф. Дарія Витанович, проф. Дарія Вергановська Винників.

З'їзд привітали редакторка СФУЖА Ірина Пеленська та Іванна Рожанковська, голова Союзу Українок Америки. Звіти склали голова редакційної колеґії „Пропам'ятної Книги": проф. В. Лев, секретарка мґр Анна Кобринська та фінансова референтка інж. Лідія Дяченко. Після звітувань, в яких сказано про значення цієї книги і працю над нею, та кошти її підготови і видання, обрано Резолюційну комісію з'їзду у складі: Ірина Пеленська, Марта Тарнавська, Стефанія Бережницька, Зиновія Мосійчук та Любов Коленська. Після дискусії над звітами, перейдено до внесків і запитів, під час яких обговорено велику працю Допомогового комітету в Канаді, очоленого проф. Дарією Бергановською-Винників, а також постановлено з надвишки прибутків із цього з'їзду — 500 долярів передати на Беатифікаційний Фонд Митрополита Андрея Шептицького — ініціятора і мецената гімназії СС Василіянок.

Після обідової перерви в год. 3-ій по полудні, у цій же залі відбулася літературно-мистецька програма, якою проводила Дора Рак. Участь у цій програмі взяли: Марія Горбань прочитала доповідь Ярослави Куліш п.з. „Учениці гімназії СС Василіянок в літературі і мистецтві"; Марія Логаза відчитала привіт з України; проф. Дарія Каранович виголосила доповідь на тему „Музика в житті людини", виконавши опісля на фортепіяні композицію С. Людкевича „Там де Чорногора" та композицію Шуберта; Ірина Пеленська доповідала про „Досягнення учениць Сестер Василіянок у краю і на еміґрації". Цю частину програми завершила Володимира Смик, прорецитувавши вірш Богдана Лепкого п.з. „В храмі св. Юра". Особливо тепло привітала Дора Рак присутньо-

(Закінчення на стор. 3)

Завершується підготова до відзначення 30-річчя смерти ген. хор. Р. Шухевича-Чупринки

Ню Йорк, Н.Й. (М. Мицьо). — Крайовий Комітет, створений Організаціями Українського Визвольного Фронту для відзначення 30-ої річниці з дня геройської смерти Головного Командира Української Повстанської Армії (УПА) ген. хор. Романа Шухевича — Тараса Чупринки, інформує, що підготова до величного відзначення цієї річниці добігає до кінця.

У вівторок, 27-го травня тут, в Домі ОУВФ при 136 2-га авеню, відбулись чергові наради Комітету із звітуванням голів комісій і остаточним затвердженням програми Свята, яке, як відомо, відбудеться в неділю, 6-го липня ц.р., на Оселі Спілки Української Молоді Америки в Елленвіллі, Н.Й.

Наради відкрив і ними проводив голова Крайового Комітету пор. Лев Футала. Продискутовано багато біжучих справ, доповнено склад ділових комісій, зокрема фінансової і порядкової, проаналізовано і затверджено програму, яка передбачає: Службу Божу о год. 10-ій рано, похід з прапорами і вінками до Пам'ятника Героям, слово про Головного Командира УПА, що його виголосить колишній надрайоновий провідник ОУН — УПА на Лемківщині і старшина УПА інж. Степан Ґоляш „Мар" і мистецьку частину, у якій братимуть участь: д-р Аскольд Лозинський з деклямацією і юначки Осередку СУМ-А з Нюарку під проводом артистики Іванни Кононів. В маніфестаційній частині візьме участь духова оркестра „Батурин" з Торонто під диригентурою маестра Василя Кардаша.

Крайовий Комітет надіється, що у Службі Божій і Маніфестаційній частині візьмуть організовану участь з прапорами молодечі, комбатантські, жіночі, громадські й інші організації та товариства, щоб гідно віддати пошану людині, яка у найтяжчих хвилинах не зійшла зі стійки і віддала життя за те, щоб нація жила.

Американці в СССР платять податки

Москва. — Крейґ Вітні, кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" в Совєтському Союзі, інформує, що на вимогу податкового уряду ЗСА (ІРС) американці, які живуть постійно в СССР — дипломати, журналісти, особи з торговельних місій та інші — платять до совєтського податкового уряду доходовий податок у висоті приблизно 250,000 американських долярів.

Податок, який платять американці в Совєтському Союзі — хоч ця справа може виглядати порадоксальною в обличі ембарґу американського Уряду на багато товарів експортованих до СССР у зв'язку із совєтською інвазію на Афганістан — це наслідок домовлення з 1973 року між урядами ЗСА і СССР, що його Москва увела в життя тільки в 1979 році.

На підставі цього домовлення, совєтські громадяни в ЗСА, які не є на статусі дипломатів, також мусять платити податок від особистих доходів, хоч це оподаткування є мінімальним, враховуючи висоту приходів американських громадян в СССР і совєтських в ЗСА. Америка в тому випадку тратить подвійно, бо податки, які платять американські громадяни в СССР вони можуть собі відтягнути від податкової суми в ЗСА.

Користає з цього СССР, який здобуває додаткову закордонну валюту для торгівлі. Для прикладу Вітні подає, що в Москві перебуває тепер 17 американських підприємців і 25 журналістів з річною платнею 50,000 долярів і більше. Згідно із совєтською податковою системою, кожний з них мусить платити до податкового уряду 6,500 долярів річно.

БІЛЯ МОСКВИ РОЗБИВСЯ ЛІТАК

Москва. — Закордонні журналісти поінформували, що під кінець минулого тижня розбився поблизу летовища Внуково біля Москви совєтський пасажирський літак „ІЛ-18", який робив полети внутрі СССР. Очевидно розповідають, що спочатку загорівся один мотор, а потім наступила експлозія літака і він горіючий впав на землю.

Ціла зона була негайно замкнена для постороннього глядача і поліція не допускала нікого на місце випадку.

В Америці

НЕҐРИТЯНСЬКІ КОНҐРЕСМЕНИ ЗАКИДАЮТЬ президентові Картерові, що його економічна політика приносить великі прикрощі і шкоди для бідного прошарку населення. Вони також підкрислили, що ЗСА знаходяться на „краю руїни" і ситуація тепер подібна до вулькану, який кожної хвилини може вибухнути і перекреслити усі надії Картера бути знову перевибраним на президента ЗСА. Неґритянські конґресмени зустрінулись з Картером у Вашінґтоні напередодні його відлету до Маямі.

ДО ВАШІНҐТОНУ НАСПІЛО ВЖЕ З ВАТИКАНУ формальне запрошення від Папа Івана Павла II для президента Картера на 21-го червня ц.р., коли він, будучи в Европі на офіційних відвидинах у п'ятьох країнах, зустрінеться з Головою Католицької Церкви. Крім відвідин у Ватикані президент Картер візьме участь в конференції сімох індустріяльних держав у Венеції.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ І СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ гостро зареаґували на повідомлення Пентаґону, що там знову вийшов з ладу компютор, завданням якого є сиґналізувати небезпеку атомової атаки з боку СССР. Недавно у стан повного бойового поготівля були поставлені збройні сили ЗСА через те, що компютор сиґналізував ракетну атаку на ЗСА. Численні посли британського парляменту домагалися скликання спеціяльної сесії для обговорення цієї справи, яка може довести світ до атомової заглади. У Москві назвали випадок з компютором „горячкою мілітаризму і шовінізму, яка вже пів року панує в ЗСА".

КУБИНСЬКИЙ ДИКТАРОТ ФІДЕЛЬ КАСТРО переслав на руки генерального секретаря ОН Курта Вальдгайма листа у якому він заперечує, що теперішні втікачі з Куби, які у числі понад 100,000 опинилися в ЗСА, є політичними еміґрантами. Уряд Куби тому вимагає, щоб ОН не втучалися до справи кубинських втікачів. Як відомо, високий комісар для втікачів при Об'єднаних Націях Пол Гартлінґ вислав своїх відпоручників до переселенчого табору у Форт Чаффі і до Вашінґтону, як дорадників при розгляді справи втікачів.

РОБЕРТ С. МЕКНАМАРА, колишній секретар Департаменту оборони, заявив в понеділок, 9-го червня ц.р., що він плянує зрезиґнувати із становища президента Світового банку і за рік піде на емеритуру. Як відомо, Світовий банк уділяє догідні позички для слабше розвинених країн і дає їм можливість стати на власні ноги. Про свою резиґнацію МекНамара поінформував особисто секретаря скарбу Вілліяма Міллера.

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА КАРТЕРА не пропонуватиме покищо жадних ощадностевих заходів для ощадження пального, зокрема оливи і бензини. Картер, як відомо, пропонував Конґресові для затвердження 10-центове оподаткування за ґальон бензини, щоб таким способом заохотити споживачів до ощаджування цього продукту. Тепер речники Уряду кажуть, що президент Картер й інші представники ЗСА на конференції сімох індустіяльних держав у Венеції не матимуть відповідних арґументів для заохочення інших держав до ощадження.

З України прибули нові таланти

Новоприбулі артисти з України: баритон Микола Фабрика і його дружина Ірина, піяністка по професії.

Джерзі Сиґі, Н.Дж. (Л. В-а). — Микола Фабрика, добре вишколений молодий співак-баритон з Києва, разом з дружиною, концертовою акомпаньяторкою Іриною, відвідали в п'ятницю, 6-го червня, Головну Канцелярію Українського Народного Союзу і редакцію „Свободи", щоб пригдянутися ближче до організованого життя українців у вільному світі, в якому вони обоє опинилися щойно три місяці, виїхавши з СССР на ізраїльську візу.

Уродженець Уманьщини козацького вигляду й зросту, співак-баритон оповів про себе зацікавленим слухачам і відразу розповіддю полонив авдиторію тут, як це сталося вже попередньої п'ятниці в Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку, де маестро Фабрика своїм співом експромтом зачарував присутніх, проспівав-

(Закінчення на стор. 4)

ХОМЕЙНІ ВИЗНАЄ ХАОС ОСНОВНОЮ ЗАГРОЗОЮ

Теґран, Іран. — У своїй промові до провінційної адміністрації Ірану, яка була передана державною радіосистемою, аятолля Хомейні вперше, за 16 місяців революції, признав, що внутрішній хаос є основною небезпекою для екзистенції Ірану.

Також вперше в цій промові він був змушений змінити своє принципове становище у відношенні до питання, хто має правити державою. До тепер він підкреслював, що маси і нарід самі мають кермувати собою, а тепер заявив, що „маси вже довше не можуть правити державою". Завдання це має розв'язати новообраний парлямент, одначе він „ще навіть не зідентифікував" існуючих проблем. У дальших своїх виводах Хомейні наголосив, що тільки компроміс між різними силами може вивести країну з небезпеки. А ця небезпека — це внутрішні непорозуміння і конфлікти, а „не Совєтський Союз, або ЗСА".

Саме в той час, коли Хомейні накликував до компромісу і до внутрішньої злагоди, один з найближчих його співробітників, аятолла Бегешті, голова Ісламської республіканської партії, яка має більшість у парляменті, зайняв безкомпромісову поставу до двох засадничих питань: звільнення американських закладників і номінації прем'єра, який врешті-решт мав би створити нормальний уряд.

В першому випадку Бегешті вимагає суду над американськими дипломатами, які виконували свої обов'язки згідно з прийнятими міжнародними законами, а в справі номінації прем'єра він заявив, що його партія ніколи не погодиться на такого прем'єра, який „у будь-якій мірі є під впливом ідей Заходу". Президент Бані-Садар, до компетенцій якого власне належить іменувати прем'єра, настоює на тому, щоб прем'єр був у першу черґу обзнайомлений з сучасними світом, з методами державного правління та світовою політикою.

Президента Бані-Садра підтримують усі поміркованi елементи в парляменті й вел...а частина суспільства, а моґометанські мулли, які тепер мають вирішні впливи в житті, і ісламські фанатики стоять за політикою Бегешті.

Президент хоче притягнути Кларка до відповідальности

Вашінґтон. — Президент Джіммі Картер, під час пресової конференції у літаку в дорозі зі західніх стейтів до Небраски, висловив думку, що колишній генеральний прокуратор ЗСА Ремзі Кларк повинен бути притягнений до відповідальности за зломання правної заборони їздити до Ірану, тим більше що йому на цю заборону і наслідки ломання закону звертали увагу.

Картер учажає, що поїздка Кларка і його дев'яти товаришів на конференцію в Теґрані не принесли ніяких користей ні в загальній ситуації ні в долі закладників, а Америці приспорила пониження.

„Іронія (тієї поїздки) є очевидно у факті, що колишній генеральний прокуратор бере учась у конференції з метою доказати злочинне поступовання власної нації", — сказав Президент.

У світі

ПІСЛЯ РІШУЧОЇ ПЕРЕМОГИ ВІЙСЬКОВИХ чинників у Південній Кореї в революті лівих і ліберальних елементів, очолених студентами, студенти в значному числі пішли в підпілля, звідки вони приготовляють дальші акції. Крайні елементи між ними вимагають, щоб організувати власні збройні відділи, які підтримали б силою політичні вимоги. Постає питання, чи інші опозиційні сили підуть з ними на таку акцію, а чи вони залишаться ізольованими, від чого у великій мірі залежить дальший розвиток унутрішньої ситуації в Північній Кореї.

ОКОЛИЦЯ КАБУЛА, СТОЛИЦІ АФГАНІСТАНУ, стала тереном атаки совєтських військових частин на кабульських самостійників. Совєтські війська вживають у тих атаках наймодернішої зброї. Змасовлені бомбовики і штурмові літаки безперервно облітають ближчі і дальші околиці Кабулю та бомблять і обстрілюють населені пункти та дороги. Потверджені інформації подають, що таким чином вони знищили багато містечок і сіл та вбили тисячі людей. Жертвою совєтських атак падають афганські партизани так само і як цивільне населення. Нищивши все і поширюючи терор, совєтське командування намагається зломити волю спротиву афганських самостійників і оборонців ісляму та відстрашити їх і ціле населення від будь-якого спротиву.

ЗРОСТАЮЧІ ЗБРОЙНІ ЗУДАРИ населення Ассаму з військовими індійськими відділами і активні виступи ассамців проти бенгальців, які прибувають на терен їхньої провінції з Банґладешу в пошукуванні праці і можливостей прохарчування, змусили центральний уряд в Ню Делі до висилки нових військових частин на терен Ассаму. В дотеперішніх сутичках загинуло понад 50 людей. Прем'єр Індії І. Ґанді заявила, що цілий ряд даних промовляє за тим, що чужі закордонні сили вмішані в організування тих конфліктів.

ВНУТРІШНІ СУПЕРЕЧНОСТІ В ІРАНІ зростають далі. В Теґрані усунено керівника пресової служби іранського уряду у вислідi тих суперечностей. Міністер закордонних справ Ірану Ґотбзадеґ виступив публічно проти нього і проти тих сил, які підтримують його. А ті сили рекрутуються з кіл Ісламської революційної партії. У цьому конфлікті бере активну участь також президент Бані-Садр, який засудив вимогу ісламських фанатиків судити американських закладників.

У МІСЬКИХ ТА ПРОВІНЦІЙНИХ виборах в Італії, які відбулися 8-9-го червня християнські демократи здобули 36,7 відсотків голосів, чим збільшили число голосів відданих на кандидатів тієї партії на 1,4 відсотка, а комуністи здобули 31,7 відсотка, чим втратили 1,7 відсотка в порівнянні з передніми такими виборами. Соціялісти піднесли число голосуючих на їхніх кандидатів на 2,6 відсотків в порівнянні з виборами 1979-го року. Здобутки соціялістів сталися в першу черґу на кошт комуністів. Завдяки цьому соціялісти отримали в теперішніх виборах 12,6 відсотка всіх голосів.

ЧІКАҐО ВШАНУВАЛО ПАСТОРА ҐЕОРҐІЯ ВІНСА

Пастор Ґеорґій Вінс

Чікаґо, Ілл. — У неділю, 8-го червня, тут відбулося велелюдне відзначення річниці звільнення пастора Ґеорґія Вінса з совєтського ув'язнення. Імпрезу цю зорганізувало Всеукраїнське Євангельсько - Баптиське Братство на чолі з пастором Олексою Гарбузюком, який був керівником програми. Участь у відзначенні взяло понад 350 осіб, в тому числі також білоруси, поляди і представники балтицьких народів. З високими представниками американських баптистських громад, які посідають 1,600 церков в ЗСА, прибули різні американські родини.

Українську громаду очолювали голова Відділу УККА в Ілліной д-р Мирослав Харкевич, заступник головного предсідника УНС д-р Мирон Куропась, голова щадниці „Певність" д-р Юліян Куляс, а редакцію Свободи репрезентувал ред. Ярослав Гайвас. Крім них було багато інших визначних українських громадян цього міста. Був також колишній американський консул в Києві Дейвид Шворц. У своїх привітальних виступах д-р Харкевич і д-р Куляс підкреслили пов'язання боротьби за релігійну свободу в СССР з боротьбою за національне визволення поневолених народів та за людську гідність, а д-р Куропась пригадав про активну підтримку УНС баптистським громадам у їхній корисній роботі, зокрема в допомозі, яку вони несуть переслідуваним в Україні.

Виступи пастора Вінса і його дружини були центральною точкою програми. Надія Вінс зворушила присутніх розповіддю про останні дні її родини перед звільненням пастора. Наперед українською, а опісля англійською мовами вона віддала те напруження і хвилювання, яке було в родині і серед близьких знайомих та друзів долею пастора перед його несподіваним звільненням і відлетом до ЗСА у квітні минулого року.

Опісля Вінс, у довшому слові, з'ясував умови життя й праці під совєтським режимом, героїзм віруючих баптистів, які відважно поширюють слово Боже і

(Закінчення на стор. 3)

МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТ ЗСА-КНР УВІЙШОВ У НОВУ СТАДІЮ

Шанхай, КНР. — Після відходу уряду національного Китаю на острів Тайван в жовтні 1949-го року припинився морський зв'язок між Китаєм і ЗСА. Американські кораблі плавали тільки до портів Тайвану. Такий стан тривав понад 30 років. Першим американським кораблем, що після такої довгої перерви причалив до порту в Шанхаї, був дослідчий корабель „Oceanographer", який прибув туди 4-го червня ц. р. Китайці урочисто зустрічали його.

З прибуттям цього американського корабля до китайського порту почалася нова доба в морському транспорті між тими двоми країнами. Китайці зі свого боку вже раніше як тільки устійнено форми такої співпраці з ЗСА, почали висилати свої кораблі до портів ЗСА. Перший їх корабель, флаґманське судно, прибув до Сієтл ще в квітні 1979 року, а від лютого цього року китайці почали розбудовувати своє торговельне мореплавство до портів ЗСА.

У той самий час почалось ширше розвиватися загальне торговельне мореплавство до західніх портів ЗСА. В лютому до Портленду прибув звичайний вантажник, якого товари розвезено опісля до 25 місць призначення в ЗСА. Інші порти західніх стейтів роблять заходи, висилають свої делеґації до Китаю тощо, щоб перебрати частину транспорту, передбачуючи дальший його зріст.

Завогнюється ситуація на ізраїльсько-йорданському кордоні

Амман, Йорданія. — Довгий час в ізраїльсько-арабському конфлікті територія Йорданії, а зокрема її прикордонні смуги відіграли ролю випадової бази для палестинських бойових груп. Населення Йордану платило за це великими втратами в людях і в матеріяльних вартостях. Протягом десяти років від 1970-го року йорданська границя була спокійна, а тепер знову оживає.

Головні сили палестинських бойових груп від часу шостидневної війни в червні 1967, наслідком якої ізраїльські війська окупували увесь західній беріг ріки Йордан, концентрувалися в Йорданії і звідси переводили свої акції на терен Ізраїля. У вересні 1970 року король Гуссейн дав наказ своїй армії очистити країну від палестинських партизанів. Це й був „чорний вересень" під час якого в боях з військом Йордану загинули сотні палестинських патризан, які після повної поразки були змушені тікати до Ливану, звідки вони після якогось часу, перевівши ґрунтовну реорганізацію, продовжували свої протиізраїльські випади.

Останніми днями після десятирічної перерви поновилися напади палестинців на Ізраїль з терену Йорданії. Один з командирів Аль Фатаг, головної бойової організації палестинців, Маджед Абу Шрар, заявив два тижні тому під час конґресу тієї організації в Дамаску, Сирія, що королівство Йорданії стало ключовим тереном для дальшого розвитку бойових протиізраїльських операцій. Дотепер було три атаки з території Йордану на Ізраїль.

ПРИГАДКА

Пригадуємо всім ВШ Передплатникам „Свободи", що з днем 1-го червня ц. р. одержують англомовний „Український Тижневик" тільки ті передплатники щоденника, які вислали замовлення і належну передплату „Українського Тижневика". Для вигоди тих передплатників, які бажають одержувати „Український Тижневик", але ще не вислали такого замовлення і передплати, поміщуємо в цьому числі відповідний формуляр, що його можна вирізати і переслати виповненого разом з чеком передплати до Адміністрації „Свободи".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper (SECD 530-420) published daily exept Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Важливість табірництва

Немає найменшого сумніву, що зі справою виховання української молоді на поселеннях у країнах вільного світу тісно пов'язується проблема таборування молоді на своїх оселях,

Фактично українські молодечі організації присвячують дуже багато уваги таборуванню, стараються його удосконалити під оглядом приміщень, змісту, методів і підбору виховного персоналу, але, нема де правди діти, великих успіхів в останніх роках вони не мали, не тому, що українська дітвора не хоче їхати до молодечих таборів, але скоріше тому, що українські батьки дуже занедбали цю справу і недооцінили важливости виховного фактора, який якраз існує на таборах. Правда, у цьому відношенні наступили деякі зміни: український загал, із центральними організаціями включно, визнав, що діти, які належать до українських молодечих організацій — кращі в школах, держаться наших Церков і великий відсоток їх пізніше активізується у студентських товариствах та університетських клюбах.

Таке ствердження є великою моральною підтримкою для керівництва українських молодечих організацій, але воно не розв'язує проблеми табірництва. Виглядає, — заявив один із провідних виховників молоді, — що спершу треба перевиховати батьків, заки виходити з ідеєю поширення табірництва для української молоді, бо без переломання існуючого упередження, без зрозуміння батьків, усі зусилля керівників і виховників не матимуть успіхів.

Тим часом, переглядаючи програми з двох років трьох українських молодечих організацій — Пласту, СУМ-А і ОДУМ-у — з так званих шкільних таборів, батьки мусять ствердити великий поступ у процесі загального виховання української молоді на таборах, програма яких включає цілий вахляр сучасної проблематики, а також музику, літературу, балет, спорт, гру на бандурі, театр, журналістику, техніку мистецтва, теоретичні знання з української історії, літератури, організаційних знань тощо.

Проводи молодечих організацій, зі свого боку докладають максимум зусиль для заанґажування справді фахових сил, які б, не порушуючи основної таборової програми, витиченої центральними і крайовими проводами молодечих організацій, зуміли не тільки належно передати молоді своє знання, але також відповідно насвітлити сучасну боротьбу українського народу і працю людей руху спротиву, діяльністю яких зокрема цікавиться молодь.

У світлі цих зусиль було б каригідним, якщо б збайдужіння взяло верх і табори молодечих організацій світили пусткою. Клич: „Українська молодь до таборів" повинен лунати в кожній українській громаді, бо від належної постави цієї справи залежатиме вже завтра майбутнє українських поселень.

ДНЯ 9-ГО ЧЕРВНЯ В СТОЛИЦІ КАНАДИ ОТТАВІ відбулася конференція прем'єрів 10 провінційних урядів з федеральним прем'єром Пєром Трудо. На цій конференції вирішено відбути формальну першу конференцію, присвячену зміні конституції Канади, 8-го вересня в Оттаві. Перед Референдумом у Квебеку 20-го травня ц. р. прем'єр Трудо і його уряд зобов'язалися якнайскорше таку зміну перевести. Під час останніх нарад прем'єр провінційного уряду Квебеку Рене Лявек категорично не погодився на те, щоб уживати назви „канадський нарід" для всіх канадців, або „нарід Канади", а тільки „два народи Канади", або „дві нації"-англійська й французька. Справи не вирішено, але Лєвек своїми вимогами поставив перед іншими національностями в Канаді конечність вимагати визнання і їх груп та добиватися визначення „народи Канади".

ДНЯ 8-ГО ЧЕРВНЯ РУМУНІЯ І ІРАН підписали торговельний договір, яким Румунія зобов'язалася постачати Іранові різні промислові вироби в заміну за нафтову ропу та готівку. Торговельні договори з Югославією, Совєтським Союзом і сателітними країнами в підготові. Також Китай і Північна Корея поширяють свої торговельні стосунки з Іраном.

Я. Гайвас

ІРАНСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ НА РОЗДОРІЖЖІ

Відкриття сесії новообраного парляменту Ірану і перші дні його праці продемонстрували виразно його неясну ролю, неустійнені компетенції та можливості. Разом з тим яснішим стало важке й складне внутрішнє положення в Ірані та положення Ірану на тлі загальної ситуації.

Загальна опінія погоджується в тому, що успіхом треба вважати самий факт скликання парляменту (меджлісу). Перебіг виборів був пов'язаний з очевидними неполадками й надужиттям комісія призначена для перевірки першої фази виборів узагалі не опублікувала вислідів своєї праці, ані не видала опінії про пороблені закиди, навіть узагалі невідомо, чи вона працювала, чи перед будь-ким звітувала. Може просто про неї забуто, а на надужиття махнули рукою. Складається враження, що до скликання парляменту дійшло тільки тому, що у витвореній безвиглядній ситуації треба було шукати виходу й парлямент міг таким виходом здаватися. Одначе вже перші дні його праці поставили під сумнів такі сподівання.

Відмінність революції

Іранська революція під численними оглядами різниться від усіх більших революцій, хоча своїми наслідками вона не лише змінила державний режим, але й започаткувала значні пересунення тієї революції. Аятолла Хомейні, ні то символ революції, ні то її „духовний провідник", 80-річний ще й до того поважно недужий старець не керує подіями в Ірані, ані не надає їм напрямних, а тільки що якийсь час інтервеніює у критичній ситуації, а в першу чергу тоді, коли внутрішні спори й конфлікти серед керівних кіл Ірану входять у сліпу й безвихідну вулицю. Бані-Сандр, обдарований великою більшістю голосів на президента, дотепер не зумів здобути статусу провідника, а навпаки став публічним посміховищем. Публіка іронічно називає його „Бані-Гафр", що означає по іранському „син балачки", замість Бані-Садр, що значить „син провідника". Після скликання парляменту Бані-Садр готов втратити й той формальний авторитет, який він мав дотепер. Ґотбзадеґ, міністер закордонних справ, виглядає на зовсім припадкову людину, яка попала на такий пост тільки завдяки ранішій співпраці з аятоллею Хомейні. Два аятолли Бегешті, лідер Ісламської Революційної Партії і Кгалькгалі, головний суддя виявили себе твердими консервативними інтерпретаторами і виконавцями приписів Корану, зокрема Бегешті виявив себе не абияким закулісовим грачем, але це ще далеко не те, чого вимагає революція від своїх провідників. Іншими словами, іранська революція витворила величезну прогалину на вершку державного і суспільного керівництва й існує небезпека, що ту прогалину почнуть виповняти лідери лівих угрупувань, які покищо стосують тактику „тихої ходи" і чекають на відповідний час. Можливо, що за кулісами в Ірані виростають якісь сильніші національні провідники, але про них можна буде говорити тоді, коли вони вийдуть на життьову поверхню.

Та чи не гірше те, що і між тими нечисленними лідерами є поважні світоглядово-політичні розходження, особиста ворожнеча. Найпластичніше виявилося це в справі призначення прем'єра державного уряду. Після резиґнації Меґді Базарґана, першого прем'єра революційного уряду, якого призначив аятолла Хомейні, тому, що це його приятель, дотепер немає прем'єра, немає повного складу уряду. А Базарган, не зважаючи на вмолювання з боку Хомейні, зрезиґнував, бо різні аятолли, революційні комітети та взагалі прості мулли ставляли йому непереможні перешкоди у виконуванні його обов'язків. Не допомагав йому навіть самий Хомейні. Спроби Бані-Садра номінувати прем'єра закінчилися неуспіхами, бо Бегешті має свої пляни і Хомейні накінці таки завжди підтримував його у конфлікті з президентом Ірану. Така провізорія дає свої щораз гірші наслідки.

Брак візії

Ще небезпечнішим недоліком є брак якоїсь національно-політичної і соціоекономічної візії майбутнього Ірану. Коран — це гарна річ, але в добі атому, міжплянетарних летів, кібернетики та духового й соціяльного зрушення, яке ми тепер переживаємо, не зовсім вистачає. Революційна боротьба в Ірані перемогла завдяки з'єднанню проти шаха і його режиму консервативних релігійних кіл з національно-ліберальними і національно-революційними та з лівими, серед яких найкраще організованою силою є Комуністична партія Тудег. Уже в перших „медових" місяцях після повалення шаха між тими силами виникли розходження й конфлікти. Протягом місяців від революції до сьогодні відбулася поляризація між ісламським клером і лівими колами, які діють засекречено. Національно-революційні елементи не виявили себе, а національно - ліберальні, оперті на нову середню верству, розгубилися й відчужилися.

Нація опинилась без духового епіцентру, а держава без виразних напрямних і з'ясованих форм та без динамічної керівної групи. Через те держава на ділі

(Закінчення на стор. 4)

Іван Кедрин

ІЗ АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ

ПЕРЕД ЗАГАЛЬНИМИ ЗБОРАМИ СПІЛКИ УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ АМЕРИКИ

Яка місія української вільної преси, — чи вона виконує цю місію, — які її найбільш характеристичні позитивні та неґативні риси, — чи можна порівнювати її з передвоєнною українською пресою за Польщі, за царської Росії і в підсовєтській дійсності, — яка майбутність української вільної преси в діяспорі, — чи будуть кадри українських журналістів і чи матиме українська преса у країнах чужомовного поселення читачів за яких, скажемо, 25 років — такі й подібні запити наче автоматично виринають, коли 14-го червня ц. р. має знову зійтися членство СУЖА не тільки для формального „вичерпання денного порядку", але й для призадуми над долею ділянки, з якою пов'язане їхнє життя.

Безперечні істини

Очевидно, що в рамках однієї статті цілком неможливо дати вичерпну відповідь на всі ці і їм подібні запити, тим паче, що вони будуть теж дискусійними чи навіть гіпотетичними, бо, наприклад, ніхто не всилі передбачити розвитку майбутніх подій, які матимуть безпосередній чи посередній вплив і на стан та розвиток української преси. Можна ствердити тепер тільки деякі безперечні істини і кинути кілька думок для призадуми членів Загальних Зборів СУЖА та широких кіл громадянства, з яким найтісніше пов'язана вся українська преса. Отож найпершою такою безперечною істиною є сумний факт, що в Україні не існує українська преса — є там тільки україномовна преса, своїм духом і змістом ворожа Україні й українським людям, бо запряжена до воза імперського окупаційного режиму. Тому всю місію української преси мусить виконати преса поза межами совєтської імперії.

Другою безперечною правдою є, що не можна стосувати до української преси у вільному світі критерій преси тих чужомовних країн — американської, англійської, німецької чи французької. Завдання усієї преси, без уваги на її мову, те саме: інформувати і коментувати. Але можливості діяння, межі виконання цих завдань, дуже різні. Те, що у пресі існуючих вільних державних країн є настільки ясне і зрозуміле, що не грає ролі у праці професійних журналістів — ідеологія — становить найповажніше завдання української вільної преси. Бож вона є найпершим засобом виконування тієї місії, якою є завдання кожної політичної еміґрації, у нашому випадку — українського вільного світу. З почуттям гордости треба ствердити, що вся — може, за мінімальними вийнятками — українська преса поза межами України стоїть непохитно на ідейних позиціях українського державництва й ворожа сучасному русифікаторському режимові в УССР. Спроби створити на американському ґрунті совєтофільський журнал, совєтофільські газети — скінчилися банкрутством. Коли йдеться про принциповий підхід до проблеми державництва, то вся українська вільна громада солідарна й об'єднана, — вона поділена у підході до питань тактики і, на превеликий жаль, роздуває ці по суті другорядні розбіжності до розмірів принципу та конфліктів, але насправді вся українська вільна преса — газети і журнали — зберігає, плекає і поглиблює незалежницьку українську політичну думку.

Інші критерії

Проте вона скромна (не хочемо сказати „бідна") своїми розмірами, різнорідністю змісту і накладами. Неможливо стосувати до неї критерії американської чи іншої західньоевропейської преси не тільки щодо формальної сторінки: розміру, числа сторінок, висоти накладу, різнорідности змісту чи підстав матеріяльного існування (платні оголошення). Ідеологічно-громадський характер української преси тісно пов'язаний теж з її видавцями та редакторами і дописувачами.

Конкретно: На першому З'їзді українських журналістів Америки і Канади на „Союзівці" в Америці 30-го жовтня 1965 року один молодий дуже талановитий учасник З'їзду, який недавно закінчив високі студії журналістики в одному американському університеті, зголосив внесок, щоби ті українські журналісти, які займають керівні становища в різних громадських установах і організаціях, зреклися тих становищ, бо це, мовляв, „конфлікт інтересів": не може журналіст свобідно оцінювати й критикувати установу, в якій сам займає керівну позицію. Арґументація напрочуд логічна і правильна. Але в українській практиці не тільки тепер, а від самого початку існування української преси — цілком непричетна, невикональна. Бо не тільки Симон Петлюра був професійним журналістом, редактором „Украинской Жизни" у Москві за царату, але й головні редактори всіх трьох українських щоденників і різних тижневиків у Львові у 20-их і 30-их роках були водночас послами й головами Українсь-

(Закінчення на стор. 4)

СОВЄТСЬКІ ПРОПАҐАНДИСТИ НАПАДАЮТЬ НА УД УНА

Київ. — Численні совєтські пропаґандисти, а зокрема КҐБівська газетка „Вісті з України", повели останнім часом сильну пропаґандивну кампанію проти І-ої Української Дивізії Української Національної Армії і її чолових членів.

Довідавшись про успішний з'їзд Б-тва І УД УНА в Торонто і виступ на ньому канадського генерала українського походження Степана Андруника, якийсь підставлений КҐБ автор Григорій Міхно, „учасник Другої світової війни", взявся повчати ген. Андруника, що це є Українська Дивізія „Галичина" ким і для яких цілей вона була, мовляв, створена. Він навіть запитує генерала, що спонукало його взяти участь у цьому „зборищі" і виголошувати промову на тому з'їзді. Вкінці Міхно закликає ген. Андруника пам'ятати про мільйонові жертви, які понесли від фашизму народи, не забувати про спалені українські села, так немов би ці села палили українські дивізійники, і не підтримувати а поборювати „холуїв, які нині вбираються у шати якихось уболівальників за український народ, який вони цинічно і підступно зрадили".

У 20-му числі цієї ж газетки з 15-го травня ц. р. інший КҐБівський автор Іван Крячко „розправляється" з Іваном Олексином, членом Екзекутиви УККА і головою Українського Братського Союзу, якого він називає „закоренілим гітлерчуком, есесівським різуном" тощо.

За що ж Крячко нападається на Олексина? Та заніщо більше, як за написання листа до президента Джіммі Картера з признанням за тверду поставу ЗСА щодо совєтської брутальної інвазії совєтської армії на Афганістан. „Щодо „радянської агресії", залишімо цю брехливу вигадку на совісті автора подяки, — пише совєтський пропаґандист, — бо якщо проти афганського народу була здійснена агресія, то її авторів треба шукати у Вашінґтоні, Пекіні, Ісламбаді". Після такого „красномовного" вияснення, хіба не потрібно коментаря, бож кожній дитині на Заході відомо, що в Афганістані сьогодні знаходиться понад 100,000 совєтських, а не американсь'ких, китайських, чи пакістанських вояків.

В іншій статті, під заголовком „Екстремісти з УККА", КҐБ розправляється з проф. Левом Добрянським, адміністративним директором УККА мгром Іваном Базарком, який, на їхню думку, також „прислуговувався гітлерівцям" секретарем УККА і головою ГУ ООЧСУ ред. Іґнатом Білинським, головою Шкільної Ради УККА д-ром Романом Дражньовським проф. Левом Шанковським, ред. Зеноном Матлою, Степаном Гавришем і багатьма іншими активними в політичному громадському, комбатантському та іншому житті особами українського поселення в країнах вільного світу. Очевидно, вони не забули про „бандерівську мафіозу", „бандерівські бандитські методи" і кажуть, що „націоналізм і правда, націоналізм і демократія несумісні".

Виглядає, що активність української політичної еміґрації дуже дошкульна комуно-московським імперіялістам і їхнім помічникам в Україні, коли вони майже в кожному числі їхньої пропаґандивної газетки присвячують так багато місця „відмерлим покидькам", ідеї яких, мовляв, вже давно віджили. Але совєтським пропаґандистам вони чомусь не дають спокійно спати.

СОВЄТСЬКА АҐЕНТУРА ПРАЦЮЄ НА ВСІ РУКИ

Джерзі Сити, Н. Дж. — Для совєтської аґентури ніякий засіб не є чужим, якщо тільки він веде до цілі. А величезний апарат, який вони затруднюють у тій ділянці „державної роботи" діє на всіх меридіянах.

Особливу увагу присвячує Москва Китаєві, з яким, на її думку, раніше чи пізніше прийде до якоїсь силової розправи. Велика частина совєтсько-китайського кордону проходить через Туркестан, так що східня частина Туркестану є в Китаї, а західня у СССР. Свої пляни захопити китайську частину Туркестану проводить Москва під покришкою так званого об'єднання.

У західній Европі живе частина туркестанської еміґрації, а особливо вояки з помічних німецьких частин із часу Другої світової війни і їхні родини. На тих людей совєтська аґентура звернула особливу увагу. Вже від довшого часу надходять до них листи „від рідних", докучають їм різні висланники, зокрема тим, які походять зі східнього, китайського Туркестану.

Останньо вони почали отримувати уйгурською мовою „Голос Східнього Туркестану". Друкований той „Голос" — за залізною заслоною, а поширює він ідеї туркестанського... націоналізму, очевидно, з вістрям зверненим проти Китаю. Ні слова в ньому про недолю мешканців совєтського Туркестану, зате ввесь текст тієї газети звернений проти Китаю. У кожному числі — безліч закликів боротися з Китаєм, організовуватися „до священої війни для визволення Туркестану з китайської неволі" і т. п. Очевидно, не бракує слів похвали під адресою СССР, вісток про те, як добре живеться туркестанцям під совєтською владою та накликувань „об'єднатися з братами в СССР".

Оксана Бризгун-Соколик

СІМ ХИЖИХ КУЛЬ...

(2)

Письменна спадщина Петлюри

Симон Петлюра воював пером, переконував та розбуджував читачів української преси як дописувач і редактор. Згадаймо хоча декілька періодиків, в яких друкувалися його праці: „Добра Новина", Львів, „Праця" — Львів, „Селянин" — Чернівці-Львів, „Воля" — Львів, „Вільна Україна" — Петербург, „Слово" — Київ, „Науково-Літературний Вістник", Львів, „Записки Наукового Товариства імени Шевченка" — Львів, „Украинская Жизнь" — Москва, Трибуна України — Варшава — часи еміграції, „Тризуб" — Париж і багато інших. Остання стаття появилася в „Тризубі" в ч.33 в 1926 році. Під час еміграції Симон Петлюра написав надзвичайно цікавий та глибокий есей „Сучасна українська еміграція та її завдання" — що вийшов брошурою в 1923 році. Кілька підзаголовків тієї праці можуть бути доказом, що Петлюра перед 50 роками дальше бачив як ми сьогодні: наприклад, організація виступів перед світом в справі наших державних домагань. Праця серед міжнародних наукових об'єднань. Участь в европейській пресі та журналістиці. Праця над створенням перекладної літератури. Праця серед національних меншостей, емігрантів з України. Видавництво книжок. У того роду роду підзаголовках є 30. У своїх писаннях він виявив велику сромність і повну посвяту громадській праці, бо цю колосальну працю робив він майже безкорисно. Наприклад, з історії знаємо, що редагуючи „Українську Жизнь" в Москві, щоб міг утримати свою родину, дружину Ольгу з Більських та єдину донечку Лесю, він працював як книговод у транспортовому підприємстві.

У Парижі, де Петлюра жив як президент в екзилі, був написаний лист до пані Косенко: „... Очевидно, що помешкання з такими вигодами я залишив би за собою, коли б мав відповідну суму"...

У іншому листі, до пана Гуманюка в Канаді з датою 10-го травня 1926 року, читаємо: „...Ще раз дякуючи за Ваші бажання помогти мені персонально в моєму житті, повинен відмовитися від цієї допомоги. Я добре знаю, що й Вам оті доляри з неба не падають. З мого боку було б зле, коли б я запрацьоване руками наших, хоч би і по приязному настроєних до мене людей, зужиткував 'особисто для себе...".

А далі в листі він вияснює, що за дозволом пана Гуменюка він би ці гроші використав на написання та друкування відповідної літератури, яку... „таємно будуть переправлювати по призначенням в різні закутки України... Петлюра не хотів з громадських грошей собі влаштовувати вигідне життя! Він, хоч жив у біді, їх використовував на громадські цілі. Лист свій, цей передостанній лист перед своєю смертю кінчає словами: „Я вірю і певний, що Україна як Держава буде!"

Безкомпромісовість Петлюри

Характерність і безкомпромісовість проявилися у Петлюри вже в молодому віці, і так і залишилися до смерти. От спомин з його молодих літ: Перед самим закінченням полтавської семінарії, Петлюра запросив на пробу семінарського хору, яким він диригував, композитора Лисенка. Хор виконував Лисенкову кантату „Б'ють пороги" і то в той час, як співати українських пісень не було можна, а як хтось хотів співати, то міг співати хіба на іншій мові, напрк., по французьки...

Розповідають, що коли про ці відвідини довідався ректор семінарії, і увійшов до залі, де семінаристи гостили Лисенка, та почав сварити і семінаристів і Лисенка, Петлюра відважно попросив ректора не ображати їхнього гостя... За це, очевидно, його усунено зі семінарії, з так званим „вовчим білетом", себто перед ним був закритий вступ до вищих шкіл. Петлюра не вагався заступати правду коштом навіть своєї освіти.

Як справжній щирий демократ і людина глибокої культури, Петлюра толерантно та по-державницьки підходив до розв'язки проблем національних меншин України, Ця риса показалася уже також в ранній молодості, у передмові до п'єси Чірікова „Євреї", яка вийшла в перекладі в Києві в 1907 році. Цитат: „...Страждання Нахмана з „Євреїв" Чірікова викличуть глибокі співчуття у кожного, хто і не належав до тієї нації, якій волею історичної долі судилось нести тяжкий христ утисків і насильств..." 26-го серпня 1919 року Головна Команда Військ УНР видала наказ підписаний Симоном Петлюрою. Там між іншим сказано: „... Лицарське військо, що несе всім націям України братерство, рівність і волю..." Яка друга держава того часу несла своїм меншостям „братерство, рівність і волю?"... А в зверненні до старшин і козаків української армії Головний Отаман Петлюра писав 12-го жовтня 1919 р.: „Пам'ятайте, що ви є кращі сини свого великого народу, який хоче жити своїм самостійним життям, і нікого не хоче поневолювати. Кара на смерть мусить упасти на голову погромників і провокаторів. Ні один волос не сміє упасти з голови невинного".

Ці офіційні документи УНР є покищо невідомі чужинцям, та й багатьом з нас. І ворог до сьогодні розповсюджує наклепи на нашу молоду державу і її творців, а світ вірить. А ми досі не маємо обґрунтованих матеріялів у чужій мові, щоб цю брехню спростувати.

Симон Петлюра — провідник

Симон Петлюра був вродженим провідником. Він здобував собі прихильників не нездійсненними обіцянками, чи своєю ароґантністю. Він говорив спокійно і переконливо, і як сучасники згадують, завжди з візією Держави, яка неминуче мала бути, як тільки ще трохи докладеться зусиль... Коли приїхав як делегат на перший Всеукраїнський Військовий З'їзд у Києві в травні 17 року, його обрано до президії Українського Військового Комітету, і незадовго він став першим генеральним секретарем військових справ. Петлюра, цивільна людина, не військовик зацікавився військовими справами, працюючи в 1902 році під керівництвом визначного ученого професора Федора Щербина над архівом Кубанського війська, яке було нащадками запорожців, останніх могікан української самостійности XVIII століття. Ця праця нетільки мала великий вплив на його національне думання, але, як вже ми згадали, зацікавила його військовими справами. Петлюра на пості першого генерального секретаря військових справ всю свою енергію спрямував на створення українських збройних сил, хоча деякі члени Центральної Ради ніяк не погоджувалися з його ідеями. В кінці 1917 року, не погоджуючися з політикою Винниченка, голови тогочасного уряду, він кинув свій пост, виїхав на Лівобережжя, і там на власну руку, зорганізував Гайдамацький Кіш Слобідської України, віручи в конечність українських військових одиниць. Петлюра перший зрозумів потребу Мазепового гасла: „през шаблі маєм права..." Не довелося довго чекати: Петлюра зі своїм Гайдамацьким Кошем відограв вирішальну ролю в боях за Київ у січні і лютім 1917 року в ліквідації большевицького повстання.

Під час гетьманського уряду, Петлюра, хоч і не погоджувався з пронімецькою політикою і з іншими причинами, як справжній вроджений провідник, не міг стояти збоку, нічого не робивши. Він включився в працю там, де вважав, що може найбільше допомогти. Кандидував на голову Київського Губерніяльного Земства і був обраний. Про його працю на цім пості дуже позитивно висловився один з найвидатніших економістів-теоретиків, проф. Кость Мацієвич.

Поміж його плянами були: утворення в кожній українській землі земської електричної станції, брукування великих історичних шляхів, перебрання до керування Земського Союзу всіх маєтків, що мають історичний та культурний характер влаштування народних шкіл, та інші проєкти. Працю повну ентузіязму перервало кількамісячне ув'язнення, яке по вияснениях показалося помилковим, бо закиди проти Петлюри були неправдиві.

Після протигетьманського повстання Петлюра увійшов до складу Директорії де очолив армію УНР як її Головний Отаман.

У важких внутрішніх і зовнішніх умовах 10 місяців він очолював збройну боротьбу армії УНР, а потім об'єднання армій УНР і УГА проти большевиків, Денікіна.

(Продовження буде)

Членкині СУА взяли участь у конвенції Федерації Жіночих клюбів

Нюарк, Н. Дж. (Д. Р.). — Продовжуючи свої зв'язки з американськими жіночими колами, Окружна управа Союзу Українок Америки в Ню Джерзі бере постійно участь у конвенції стейтової Федерації Американських Жіночих Клюбів.

Цьогорічна 86-та конвенція відбувалася від 6-го до 9-го травня вдруге в гірській оселі в північнозахідній частині стейту, у МекАффі, Н. Дж.

Сесії проходили ділово і вичерпно, дарма що атмосфера була дещо гарячіша з огляду на контроверсійні пропозиції поправок до статуту, що мали внести основі зміни в структуру цієї великої організації, що має поверх 33тисячі членок у 547 клюбах, та з нагоди виборів нової управи. Між іншим, у цій федерації є звичай пересувности позицій, тобто, коли голова по дворічній каденції відходить (а досі не було випадку, щоб голова повторювала каденцію), на місце номінують першу заступницю, а дві другі підвищують свій ступінь. Звичай вартий уваги, бо зберігає послідовність дій і праці.

На місце уступаючої голови Меріджейн Сінгер конвенція, що складалася з більше тисячі делегаток, вибрала головою Емілію Стрейкош. Поміж членками федерації трапляються часто українки й американки українського походження або посвоячення, а цього року президенткою клюбу у Фордс (Fords Women's Club) вибрано на дворічну каденцію Франю Стек, членку СУА. Американські жінки вважають вибір до управи особливою почестю, на яку треба собі заслужити, тож пані Стек слід погратулювати за її успіх у цій приязній для нас організації.

Стейтова федерація є членом Генеральної Федерації Жіночих Клюбів — найбільшої жіночої американської організації з міжнародним засягом, до якої м. ін. в категорії інтернаціональних федерацій і клюбів належать Світова Федерація Українських Жіночих Організацій (СФУЖО), Союз Українок Америки і Український Золотий Хрест. Тому що Генеральна Федерація зацікавлена справою людських прав й нещодавно створила окремий комітет по цій лінії, українські організації роблять заходи дістати призначення до цього комітету. Саме в часі конвенції в Ню Джерзі була нагода перевести вступні розмови на цю тему з пані М. Шайд (Mrs. Don L. Shide), яка — як президент-елект — обійме головство Генеральної Федерації на червневій конвенції в Ст. Люїс. Вона й буде назначувати членів комітету.

Округа Союзу Українок, складена з дванадцяти Відділів, належить до федерації, як одна із стейтових організацій, з правом голосу на конвенції, а голову Окружної управи презентують у дефіляді проводу федерації. Делегаткою СУА була голова Округи Лідія Гладка з Савт Оренжу, а в сесіях і семінарах брали участь Лідія Бойко, Таїса Рак-Бравн і Дора Рак. В статутовій комісії федерації працювала на пості заступниці протягом дворічної каденції Дора Рак.

Рік- річно Округа влаштовує на час тривання конвенції виставки з ділянки народного мистецтва. Цього року виставлено збірку ляльок в народних строях з колекції сестер Марії і Ольги Плакиди з Ірвінгтону, Дори Рак і з Українського Музею в Ню Йорку; крім цього були до роздачі відповідні інформативні матеріяли. Приділ дуже догідного місця на виставковій залі завдячується Джекелін Вершінг з Нютон, голові комітету виставок, яка є українського походження.

Зв'язки з федерацією мають ще й іншу вартість: ось у 1977 році конвенція ухвалила на пленарній сесії резолюцію в обороні людських прав і жінок політичних в'язнів, внесену Окружною управою. Резолюцію видруковано в річнику федерації за роки 1977/78/ ст.43-43/, а знову в ювілейній книзі федерації з нагоди 85-ліття поміщена історія Округи СУА /ст. 302/. Окружна управа Союзу Українок Америки в Ню Джерзі плянує й надалі утримувати приязні взаємини з цією впливовою організацією американських жінок у стейті.

ВІДБУВСЯ ДРУГИЙ З'ЇЗД...

(Закінчення зі стор. 1)

го на залі д-ра Ярослава Падоха, голову Наукового Товариства ім. Шевченка, яке видало „Пропам'ятну Книгу".

Після вечері, в год. 7-ій вечора, розпочався бенкет, програмою якого проводила Марія Голод, запросивши за президіяльний стіл колишній професорський склад гімназії — проф. В. Лева, проф. Софію Лев, проф. Дарію Вергановську-Винників та проф. Дарію Витанович, а також Анну Кобринську, Ірину Пеленську, Іванну Рожанковську, о. д-р Б. Волошина, інж. Лідію Дяченко та Ольгу Дзядів. Вечерю попереджено молитвою, яку провів о. д-р Б. Волошин. Ведуча бенкетовою програмою відчитала привіти під Патріярха Йосифа, єпископів з Канади та Америки, а також від Матері Емелії — архимандрині сестер Василіянок, і різних організацій, установ та товариств. Поміж відчитуванням поодиноких привітів виступило двоє танцюристів — Наталка Лазірко та Андрій Кизик, із балетної школи Роми Прийми-Богачевської, виконавши танки: „Гуцулка", „Мавка і козак" та „Залицяння". Слово-привіт виголосила перша абсольвентка цієї гімназії проф. Софія Лев, а відтак зі словом-привітом виступила Іванна Бобяк, передавши китицю квітів своїй попередниці. Однією із особливих точок програми був вірш Марії Голод, яким вона у зворушливо—дотепний спосіб завернула присутніх у пороги давньої гімназії. Переведено також виграшу картин відомих українських малярів, образи яких вручувано щасливцям під час бенкету. Під кінець вечора присутні відспівали многоліттєвіє професорам і учням цієї гімназії.

В год. 10-ій вечора, відбулася забава до звуків оркестри Союзівки під керівництвом Алека Худолія.

У неділю, 8-го червня, в год. 9-ій вранці, в місцевій українській католицькій церкві св. Тройці гість з Англії о. Євген Гарабач відправив Богослужбу, а потім Панахиду за померлих професорів і учениць цієї гімназії.

З'їзд закінчився спільною світлиною професорів та учениць гімназії, а відтак обговоренням підсумків з'їзду та відчитанням резолюцій ред. І. Пеленською, провідною думкою яких були привіти і подяки Патріярхові Сліпому, українській церковній гієрархії та Чинові Сестер Василіянок за їхні пожертви на „Пропам'ятну Книгу" встановлення 500-долярової дотації на Беатифікаційний Фонд Митрополита Андрея Шептицького, основника гімназії Сестер Василіянок, заява в підтримці та допомозі руховi українських дисидентів в Україні, вшанування померлих професорів та учениць цієї гімназії та постанова дальшої праці над розвитком української культури аж до хвилини створення вільної української держави. З'їзд заключним словом закрила Стефанія Бернадин.

На залі „Веселка", крім „Пропам'ятної Книги", знаходилася в розпродажу збірка поезій Марії Голод — „Чотири пори року". На цій же залі під час з'їзду був виставлений монтаж пересланий з України найновіших світлин будинку гімназії Сестер Василіянок.

Чікаґо вшанувало...

(Закінчення зі стор. 1)

великі наслідки такої праці.

„Сьогоднішнє свято є святом перемоги. Ми перемогли могутню бежбожницьку силу, втримавшись у найважчих умовах і серед тяжких переслідувань", — сказав пастор Вінс.

Сьогодні в СССР є принаймні 100,000 баптистів. З них половина це молодь. Діти ідуть слідами своїх батьків. Серед баптистських пасторів чимале число таких, чиї батьки загинули в совєтських тюрмах і концентраційних таборах за Христову віру. Баптисти з самовідреченням поширюють біблію і св. Євангелію серед усіх народів, поневолених у СССР. 80 народів у СССР не мають дотепер ані одного слова з християнських книг у своїй рідній мові. Цю прогалину намагаються виповнити баптисти. За один минулий рік вони доставили різними шляхами в Україну 2,000 біблій і 3,000 св. Євангелій і сьогодні тих 5,000 книг знаходиться у руках українських людей.

Пастор Вінс подав багато подробиць із релігійного побути в Україні, а особливо в тюрмах і концентраційних таборах СССР. Всюди помітний зворот до християнізму, як надії у безнадійній большевицькій дійсності.

„Правдиві християни не йдуть на компроміс з большевиками", — підкреслив він. „Нам большевики забрали все, залишилася нам тільки віра Христова і ми нею перемагаємо".

Крім пастора Вінса і його дружини у відзначенні взяли участь їхні діти Наталя, Ліза і олекса, син Петро був перешкоджений і не міг прибути.

Відспіванням релігійних пісень закінчено імпрезу.

„Черемош" — у великому театрі Рочестеру

Велика заля репрезентативного театру Істмен, що містить три тисячі осіб, виповнена вщерть. Це товариство УМСА відбувало річну, вже 126-шу зустріч, під гаслом „Салют вартостям життя". Вступ безкоштовний, але тільки за запрошеннями. А запрошені були представники великих корпорацій, таких як Істмен-Кодак, Ксерокс, торговельного світу а також культурного. Бо метою імпрези 23-го травня було з одного боку показати висліди діяльности УМСА, а з другої — з'єднати прихильників для будови нового модерного будинку при Міському Культурному Центрі. Цей осередок має служити родинам, дітям, молоді, дорослим і горожанам-сеньйорам.

В програмі імпрези були: деклямація мистців сцени, скрипкове сольо концертмайстра філгармонії при фортепіяновому супроводі директора музичної школи Істмен, танець професійної негритянської групи, знаменита Марімба-оркестра й інші. Але нас туди притягнув виступ української танцювальної групи „Черемош", відомої вже від років на терені Рочестеру. Танцюристи одні відходять, другі приходять, але ім'я групи здобуло вже собі славу і її запрошують на наші фестивалі, а також на виступи до американських шкіл і організацій. Всюди ця мистецька одиниця виступає як українська танцювальна група і так було зазначено в програмі і так про них говорив заповідач зі сцени.

В програмі вечора „Черемош" виступав двічі: в першій частині був танець „Запорозький герць", який виконували чотири хлопці, а в другій частині — „Гопак колом /десять пар/. На програмці були вичислені прізвища чотирьох танцюристів: Вірло Ярослав, Коваль Мирон, Петрик Ярослав і Цегельський Андрій, але участь брали ще: Бадинська Уляна, Гуран Катя, Лапічак Богданна і Анна, Лехновська Донна, Ривак Любов, Риндзяк Ірена і Спиця Ольга, — та хлопці: Боберський Ярослав, Гринчишин Антін, Олексин Степан, Притискач Йосиф, Трач Андрій. Всім їм треба висловити признання за гарний виступ. Вони, отже, своїми виступами ширять добре українське ім'я, добру славу про нас. Багато проб, часу й терпеливости посвячують цим виступам, але за це публіка не шкодувала їм оплесків, вітала їх з більшим ентузіязмом, як інших.

Є одначе одно „але". Деякі дівчата прикрашують жупан нашитими готовими золотими тасьмами, чого не буває в українському народному строї: натомість в Україні обшивають зубцями з вовняного, шовкового або оксамитного матеріялу перед корсетки, навколо шиї, рукавів і кишені. Жупан /корсетка/ запинається частіше з лівого боку, а рідко коли посередині. Також жупан краще застебнути. Виступаючи як українські танцюристи і в репрезентативному театрі, краще одягти стилевий стрій, а не його підмінки.

Л. Цегельська

НЮЙОРКСЬКИЙ ЩОДЕННИК „ДЕЙЛІ НЮЗ" випускатиме незабаром вечірнє видання, яке буде на прилавках вже перед 5-ою годиною, щоб таким способом дати можливість тим особам, які повертаються з роботи придбати газету. „Дейлі Нюз", як відомо, втрачає популярність серед читачів. Тираж газети в останніх двох роках знизився у будні дні на 270,000, а в неділі на 454,000 примірників. Газету, згідно з опблікованими даними, купують в будні дні 1,554,604 читачів, а в неділю 2,202,601 осіб. Удар для газети пренесли два фактори: 88-денний страйк у 1978 році і велике пересунення населення на переферії міста.

В пам'ять нашої Дорогої Кузини

бл. п. Дарії Савка

складаємо на будову Української Церкви в Люрді:

Роман і Оксана Трешньовські	$30.00
Антін і Анна Рощаковські	$30.00
Берта Трешньовська	$20.00
Лідія й Ірена Трешньовські	$40.00

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої Найдорожчої
ДРУЖИНИ, СЕСТРИ І ТЕТИ

бл. п.

ПАРАСКЕВІЇ ПРОКОПИШИН

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

у слідуючих церквах

в понеділок, 23-го червня 1980 року

Чікаґо, Ілл. — Собор св. Володимира і Ольги, год. 7:30 рано;
Торонто, Канада — Катедра св. Йосафата, год. 8-ма рано;

в вівторок, 24-го червня 1980 року

Ню Йорк, Н. Й. — Церква св. Юра, год. 6:30 рано;
Йонкерс, Н. Й. — Церква св. Михаїла, год. 8-ма рано.

Про молитви за спокій душі Покійної просять:

муж — ОСИП
брат — ОСИП БОЙКО
Ближча і дальша Родина в Канаді і ЗСА

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п.

ДАРІЇ БОЙЧУК

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

в ПОНЕДІЛОК, 23-го ЧЕРВНЯ 1980 року
о год. 8-ій рано

в українській католицькій церкві
НЕПОРОЧНОГО ЗАЧАТТЯ ПДМ
в Гентремку, Міш.

З України прибули...

(Закінчення зі стор. 1)

ши чотири українські пісні. Про голос, сценічну появу й високу культуру співу переказує український „давнтави" і чекає на п'ятницю, 13-го червня, коли вже не несподівано, а в програмі закінчення сезону в Літ. — Мистецькому Клюбі Микола Фабрика виступить з кількома аріями й піснями, при акомпаньяменті бездоганного музиканта, його дружини Ірини, з дому Закамінної.

Подружжя Фабрики приїхали у вільний світ не з політичних мотивів, а для розвитку своїх мистецьких аспірацій, бо в Совєтському Союзі — вони були впевнені після багатьох зусиль, старань і ходінь — їм кар'єри доброї на сцені оперового театру не пощастило б зробити, бо там треба бути людиною партійною, або мати зв'язки з партійними головачами чи бути з ними — це найкраще — кровно посвояченими. А Микола — син народу, вийшов з народу й прокладати собі шляхи до слави мусить сам, сполягаючи на свій голос, талант і сумінну працю над репертуаром.

Голос у співака зауважили рано, ще з дитинства, а перебуваючи три роки в армії, зрозумів, що його кличе сцена. До цього заохочували й друзі та музичні наставники в армії, де спів у великій пошані і де співаки — звичайно — українці.

Далі була добра школа у вокальному „Училищі" в Москві, який закінчив у 1971 році з відзначенням у клясі оперно-камерного співу. Тоді працював безперебійно в системі „Укрконцерту", „Москконцерту", мандруючи по всьому СССР з концертами, довго не затримуючись ніде.

Навчаючись в Москві, познайомився співак з молоденькою піаністкою Іриною Закамінною, яка закінчила Московську консерваторію як педагог, концертмайстер і соліст-піаністка. Ірина народилася в Баку в Азербайджані в українсько-російській родині, але проживала більше в Москві. З шести років грає на фортепіяно, але любить грати в ансамблях і акомпаньювати співакам, скрипалям чи оркестрі, залюбки виступає і як піаністка. Тепер цілковито віддана передовсім його — чоловіка — кар'єрі: постійно в роз'їздах була з ним разом, разом розучують новий репертуар, нові оперові партії.

В доробку співака Фабрики і тяжкий для сцени, зате вдячний Ріголето, і Яго з „Отелло", Сільвіо з „Паяців", Амонасро з „Аїди". Звичайно, не чужий йому і „Запорожець за Дунаєм", в якому співає і Султана і самого Карася. З російських опер він співає Євгенія Онєгіна, князя Єлецького з „Пікової Дами" та партії з інших опер.

Тут, у Ню Йорку, мешкаючи в Брукліні і дістаючи матеріяльне утримання тимчасом з „Rav Tov", жидівської допомогової організації, обоє мають нагоду розглянутися за працею. Його і її погляди скеровані на найвищу вершину — Метрополітанську оперу, де Фабрику вже слухав маестро Джордж Чіхановський, який добирає співаків для виконання партій у російських операх, що співаються тут по-російському. Познайомився Микола і з нашим славним Андрієм Добрянським, до фахових порад якого дуже радо прислухається. Хоче пізнати і славетного Павла Плішку.

Вірить, що доля в Америці буде до нього ласкава і що, маючи свій талант, тут з ним можна щось доброго зробити, а в СССР, щоб вийти вгору — треба мати „відповідні погляди", а він їх не мав, хоч змалечку старався бути дуже льояльним і — каже — був неначебто вихований в „радянському дусі".

Як вже згадано, перелім всього способу мислення наступив а армії, де служив від 1964 до 1967 року. Пробув у Східній Німеччині два роки, зокрема в Дрездені. Тоді ще про виїзд з дому не думав. Але ось почалася праця і циганське життя, замість вимріяної опери в Києві... Про Київську оперу йому казали знавці справи, знайомі: „Хіба ж тебе Гнатюк допустить туди?" — І побачив, що так воно і є.

Тоді почали масово виїжджати знайомі до Ізраїля. У нього теж з'явилася думка виїхати. Написали були навіть до скрипалів Мазуркевичів у Канаду, щоб допогли їм виїхати. Мазуркевич — відомий віртуоз-скрипаль, навчався теж у консерваторії в Москві, відповів, щоб їхали через „родину", якщо таку мають, в Ізраїль. Треба було — отже — знайти якихсь рідних у тій країні. І тоді згадав, що ще в дитинстві чув від матері Микола, що її старшого брата адоптувала певна жидівська родина, з якою він виїхав спочатку в Польщу, а потім у Ізраїль. Це було ще в час Першої світової війни. Тепер і матері і її брата нема в живих, але є донька того дядька, двоюрідна сестра Фабрики. На її візу й виїхали обоє Фабриків з „Росії".

Тут, і тільки тут в Америці — вірять новоприбулі українці — можна виростати музикально, можна розгорнути крила на всю широчінь. Співак і піаністка певні, що це їм вдасться. Вони не бояться труднощів і, якщо не вдасться в оперу в Ню Йорку, він готов їхати й до іншого американського міста. Це тільки там, в його рідній Україні, через те що він „не займається портійними ділами", опера для нього в Києві була закрита, хоч брали туди інших, „гірших за нього", — каже Микола.

Взагалі, — каже маестро, і очі його аж сяють з радощів, бо їм пощастило прибути в ЗСА — тут вони обоє стали певніші себе. Всі знавці, що їх слухали, підбадьорюють їх, а там, вдома, зовсім інакше: там, як і нема недоліків у чомусь, то шукають їх обов'язково... Тож і не дивно, що пан Микола тут відчув ґрунт під ногами, хоч ще і не влаштувався. Тепер чакають на їхній багаж, що йде десь поштою. З багажем прийдуть і ноти, бо покищо має небагато зі собою. Але і з тим, що є, вже дав два концерти в Ню Йорку і знову концертуватиме швидко.

Оптимізму у маестра багато, як у людини, якій тільки 35 років. Тоді і „море по коліна" і „синій птах" не здається недосяжним. На райдужному обрії надії стоїть постать ідеалу Фабрики — славетний і неперевершений Тіто Руффо, до мистецьких верхогір'їв якого мріє Микола Фабрика простувати, чого йому щиро бажають вже здобуті ним шанувальники його голосу на новому місці поселення.

Божемський чарує Лос Анджелес

Ще не затерлися приємні враження від попередньої виставки — цікавої, хоч і в зовсім іншому стилі, як уже знову покровителька українського мистецтва Дарія Чайковська влаштувала виставку картин плодовитого й багатогранного Богдана Божемського — маляра і графіка. Божемський — дебютант на нашому терені — запрезентував себе поважним числом картин: 50 деревори́зів, 50 картин темперою і 12 олійних. Відкриття виставки в приміщенні Українського Культурного Осередку відбулося в п'ятницю 18-го квітня, при поважній участі осіб. Виставка закінчилася в неділю, залишаючи по собі дуже прихильну оцінку в громаді.

Від нашої громади вітала маестра Божемського Соня Дарія Березовська, учителька середніх шкіл. Вона дуже влучно схопила елементарні враження присутніх перед багатою ґалерією різнотематичних і різножанрових експонатів, коли говорила, що ґама олійних кольорів Божемського — це ґама кольоритности карпатських полонин, на яких виростав майстер, що „ритми руху й лінії в його деревори́зах свідчать про віртуозну рисувальну техніку", що „недовго можна подивляти своєрідну досконалість мистецького вислову, коли наше серце полонять враження", бо „це ж справжня історія й дорогоцінна спадщина, чутливо передана й тривало закріплена для нас, для наших дітей і внуків".

Графіка Божемського відзначається майстерністю рисунку і витримкою досконалої перспективности простірних площин у пейзажі (Ліс узимку). Його олії, переважно експресіоністичної техніки пензля, в повені світляних ефектів і свіжого кольориту (Ліс і Бузок), що й викликає соняшний настрій у глядача. Мистець виразно милується технічними можливостями темпери на дерев'яній дошці. Цей матеріял, що своєю пластичною якістю й кольоритністю так ідеально дається стосувати в жанрі фрески, Божемський вміло використовує для своїх картин з гуцульського фольклору й архітектури, нагадуючи дещо з бойчуківської фрески 20-их років і дещо з візантиїзму української ікони.

Про своє ставлення до мистецтва Божемський висловлюється ось як: „... є дві альтернативи в мистецтві: або йти з духом часу, наломлюючи себе до короткотривалого напрямку, або лишитися вірним красі Храму Божого — земної природи... Тільки поворот з деформації до свіжого, пахучого квіту природи може уздоровити та очистити русло теперішнього мистецтва".

Переходом від експонату до експонату його гуцульської тематики в нас зроджується інтриґуюче враження чогось спільного всім цим картинам — спільного поза спільністю тематики, стилю й чисто технічних засобів. І раптом ця спільна риса огляданих картин чітко усвідомлюється — це тотожність композиційної динаміки, це цілковитий контраст до мінливої й так необачно руйнуючої „прогресивности" наших часів. Це ствердження стабільности, назнищенности й незрушимости віковиx народних традицій і елементарних первнів українського етносу. Чи то молитовний деталь у гуцульській церкві, чи то гуцульський типаж на фоні різдвяного пейзажу перед дерев'яною церковцею, чи то зустріч двох сусідів, або група з кіньми (мабуть на торговиці) — все це зображено в абсолютній статиці — без найменшого натяку на рух.

Мені невідомо, чи цей композиційний прийом статики усвідомлений мистцем і щиронамірений, чи це підсвідомий і спонтанний протест проти калейдоскопно-нищівного руху історії під гаслами фальшивого поступу в напрямі до повної культурної нівеляції у спільному „котьолку" марксистської цивілізації. В кожному разі композиційна статика на зразок родинних альбомів дев'ятнадцятого століття, риска — в абстрактному розумінні — до певної міри неґативна на фоні трагічної діялектики сучасної історії українського народу набирає символічно-позитивного значення в композиціях Божемського: Ми Були, Ми є і Ми Залишимося на віковічних просторах, нам Богом і судьбою призначених, як і ті закосичені полонини і ті непорушно-потужні кряжі Карпатських гір...

Петро Балей

ІЗ АКТУАЛЬНИХ...

(Закінчення зі стор. 2)

кої Парляментарної Репрезентації у Варшаві, були найактивнішими діячами різних ділянок життя народу. Так було від Володимира Барвінського, першого головного редактора „Діла" тому 100 років, так було за Дмитра Левицького, Володимира Охримовича, Василя Панейка, Степана Барана, Осипа Назарука, Павла Лисяка, Осипа Назарука, Матвія Стахова — все це формально були адвокати, насправді серцем і душею та активним пером — журналісти. І тут, на американському терені, два також формально адвокати насправді активні редактори журналісти, відіграли першорядну позитивну громадсько-політичну ролю — Лука Мишуга і Лонгин Цегельський. Журналісти творили українську новітню історію і без журналістів не було би тієї історії.

Очевидно, українська вільна преса не тільки „скромна" технічно, але й має різні інші болячки. Проблема мови є не тільки проблемою теорії, але й сумної практики. Ще на згаданому Першому і Другому З'їздах українських журналістів Америки й Канади були палкі противники англомовних сторінок в українських газетах. Сьогодні це питання вже не існує, життьова конечність накинула англомовні сторінки, ба навіть цілі газети англійською мовою, як засіб збереження при українстві тієї молоді, якій трудно читати українську пресу, — трудно тому, що вона, кінчаючи англомовні школи, не знає термінології у прерізних ділянках життя і знання і легше їй порозуміватися мовою англійською. Відсіль постала мудра правильна теорія „двох батьківщин", що її викував згаданий д-р Мишуга. Але поруч із цим щораз яскравіше виринає страх: чи з-посеред молодих журналістичних професіоналів, буде досить багато двомовних журналістів-редакторів (мужчин і жінок), щоб зберегти українську пресу? Автор цих рядків уже давно висловлював погляд, що будуть видавці (Союзи, партії), але буде корчитися засяг читачів і будуть щораз більші труднощі з наявністю редакторів - журналістів та публіцистів.

Журналістична етика

Було і є актуальне питання журналістичної етики. „Кодекс етики українського журналістики", схвалений на Другому З'їзді українських журналістів Америки і Канади 6-го листопада 1966 року у Торонто, Канада (див. „Два З'їзди" Видавництво СУЖА, Ню Йорк 1960) залишається усе ще тільки писаним документом доброї волі авторів — нехтований у практиці.

Можна теж раз-у-раз почути нарікання, що „немає української незалежної преси". Алеж не існує у світі взагалі ідеально незалежна преса. Вона завжди залежна від свого видавця, від головного редактора, від установи, чи організації, з якою пов'язане її існування. Найбільше незалежна газета (журнал) є тоді, коли редакція має свободу вислову в усіх без вийнятку проблемах і актуальних подіях. Але для цього треба, щоби даний редактор (журналіст) мав 1) власний ясно скристалізований погляд, 2) щоби мав відвагу висловити його у своїй оцінці даної події і 3) щоби вмів подати той свій коментар так, щоби не порушувати кодексу етики українського журналіста, не лаятися, а шанувати думку іншодумаючого.

Двадцятим з черги Загальним Зборам СУЖА можна тільки побажати, щоби вони проходили в дружній атмосфері цієї станової професійної понад- і позапартійної організації, яка діяла і діє по лінії української державницької ідеї, в дусі демократії та з бажанням, щоб усі наші побратими, чоловіки і жінки, віддані друкованому слову, зберігали кодекс етики українського журналісти, — щоби ті нові наші Загальні Збори вийшли знову у добро українській культурі, нероздільною частиною якої є преса.

ІРАНСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ...

(Закінчення зі стор. 2)

спаралізована, а суспільством потрясають конвульсії. Такі як ось емоції, зв'язані з американськими закладниками. Хоча кожному здорово думаючому діячеві в Ірані ясно, що чим довше закладники в руках іранських ісламських фанатиків, тим більше комплікується загальне положення, але ніхто, дослівно ніхто — ні аятолла Хомейні, ні президент Бані-Садр, ні будь-хто інший — не може їх звільнити. Хомейні передав цю справу парляментові і це може викликати ще більші комплікації і загострення.

Останнім часом господарське положення погіршується так швидко, що Іран може вкоротці станути в обличчі господарських розрух", а в слід за тим і соціяльних неспокоїв. Та це вже окрема справа: як і зріст відосередних сил, в першу чергу утисканих національних меншостей. Накінець зовнішні відносини Ірану такі, що можуть кожної хвилини породити активну небезпеку існування для самого Ірану.

Рік після революції нічого практично не розв'язано, а кожен тиждень і день приносять нові проблеми й ускладнення.

Загальні збори Українсько-Американського Товариства в Ст. Петерсбурзі, Фльорида

В суботу 26-го квітня, тут, у залі української католицької церкви святого Богоявлення, при 434-90 Авеню, північ Ст. Петерсбург, Фльорида, відбулися річні загальні збори Українсько-американського Товариства. Збори відкрив голова УАТ Маріян Сеник. Управнених до голосування було 40 осіб і біля п'ятнадцяти гостей позамісцевих. Відмовлено молитву кожний по-своєму з огляду на те, що присутні були різних віровизнань.

Для переведення зборів була вибрана президія в складі: Дмитро Сулима — предсідник, Осипа Михайленко — секретарка. Протокол минулорічних зборів відчитала Стефанія Цегельська, яка рівночасно звітувала як секретарка за минулу каденцію. Відтак у звіті голови Маріяна Сеника присутні довідались, що УАТ влаштувало академію Першого листопада. Гроші з свята було відіслано до суспільної опіки у Філядельфії. Далі відбулися: Новорічний баль, Свято державности, Свято Шевченка, виступи хору „Україна" для чужої публіки та участь в триденному фестивалі Бей-Фронт, де кожна нація показувала зразки свого народного мистецтва: кераміку, вишивки, кулінарію тощо. З жалем мусів голова ствердити, що управа міста відмовила вивісити український прапор на щоглі біля ратуша на 22-ге січня цього року. Кінчаючи свій звіт, сказав голова, що заслуга належиться цілій громаді в Ст. Петерсбурзі, при тому відмітив інж. Богдана Бемка, диригента хору „Україна", який вклав багато праці в суспільне життя цього українського поселення.

Зчерги звітувала касир Стефа Задойна, ствердивши, що фінанси громади в доброму стані. Наша громада, хоч нечисленна, одначе росте під фінансовим оглядом. Касир мала нагоду з пані Борщ розповісти на одній телевізійній станції історію української писанки та продемонструвати писання писанок. Звіт культурно-освітнього референта інж. Б. Бемка також був цікавий, а за контрольну комісію звітував її голова Володимир Мазуркевич.

Після звітів розгорнулася дискусія, в який брали уасть Задорожна, Цегельська. Копинець, Бемко, Іваськевич, Задойний та інші. Голова Контрольної комісії дав внесок на уділення абсолюторії уступаючій управі, яку й уділено з признанням за працю для добра нашої загальної справи.

На пропозицію номінаційної комісії було вибрано нову управу в такому складі: інж. Богдан Бемко — голова, Дмитро Сулима — заступник голови, Юліян Іваськевич — рекордовий секретар, Микола Хлиста — скарбник, англомовну секретарку повинна підшукати нова управа. За членів управи обрано: Маріяна Сеника, Марію Сулиму, Михайла Копинця. Володимир Мазуркевич, Задорожна і Ліщина стали членами Контрольної комісії. Трьох делегатів обрано до СПІПП, — це М. Сеник, Ольга Іванків і Орися Джонсон.

На кінець нововибраний голова інж. Богдан Бемко подякував за довір'я та закликав усіх громадян місцевости до дальшої співпраці в нашій громаді та для добра українського народу, бо цього вимагає поневолена, але нескорена Україна.

Юліян Іваськевич